ਪ੍ਰਦੀਪ

ਪੰਜਾਬੀ ਉਰਦੂ ਟੀਚਰ

(ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਉਰਦੂ)

ਪ੍ਰਦੀਪ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼
ਫਗਵਾੜਾ (ਪੰਜਾਬ)

ਪ੍ਰਦੀਪ

ਪੰਜਾਬੀ ਉਰਦੂ ਟੀਚਰ

(ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਉਰਦੂ)

ਲੇਖਕ:-

ਮਦਨ ਲਾਲ 'ਕੰਵਰ'

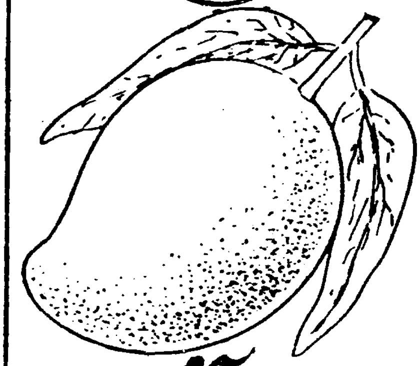
ਪ੍ਰਦੀਪ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼

ਸੁਭਾਸ਼ ਨਗਰ, ਫਗਵਾੜਾ (ਪੰਜਾਬ)

ਮੁੱਲ ਇਕ ਰੁਪਿਆ

ਅਲਫ਼

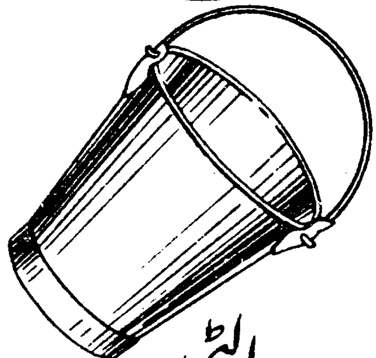
ا

ਆਮ آم

ਬੇ

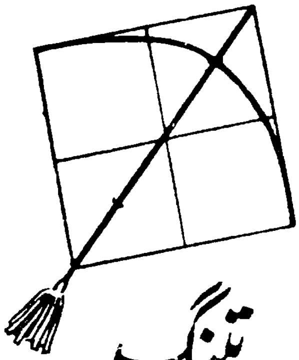
ب

ਬਾਲਟੀ بالٹی

ਪੇ

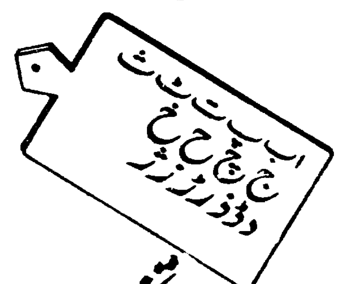
پ

ਪਤੰਗ پتنگ

ਤੇ

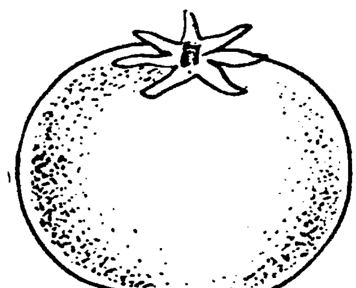
ت

ਤਖ਼ਤੀ تختی

ਟੇ

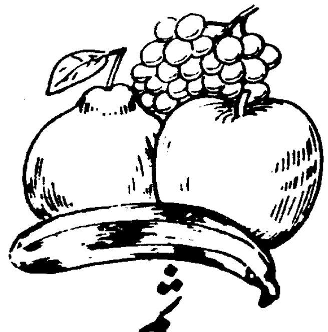
ٹ

ਟਮਾਟਰ ٹماٹر

ਸੇ

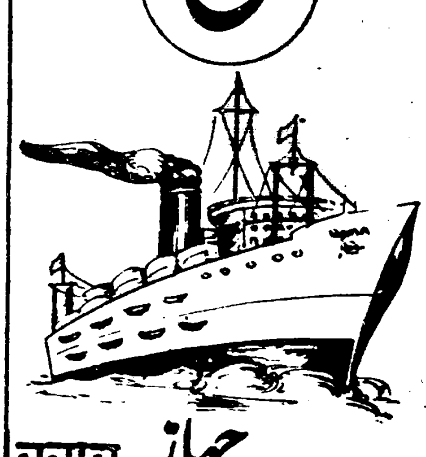
ث

ਸਮਰ ثمر (ਫਲ)

ਜੀਮ

ج

ਜਹਾਜ਼ جہاز

ਚੇ

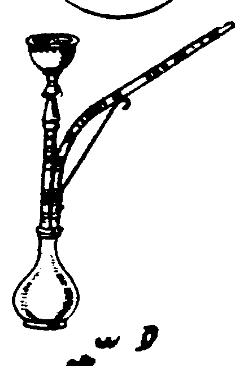
چ

ਚੂਹਾ چُوہا

ਹੇ

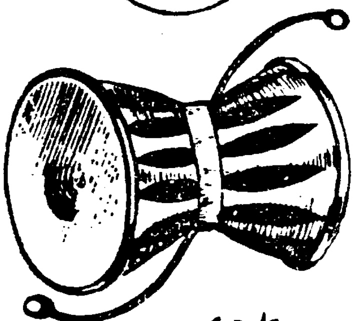
ح

ਹੁੱਕਾ حُقّہ

ਡਾਲ

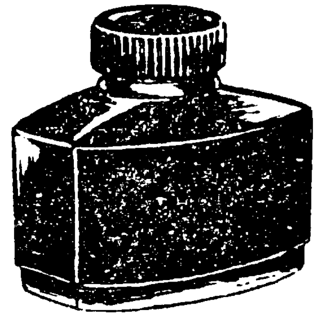
ڈ

ਡਮਰੂ ڈمرُو

ਦਾਲ

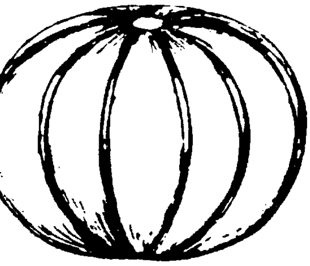
د

ਦਵਾਤ دوات

ਖ਼ੇ

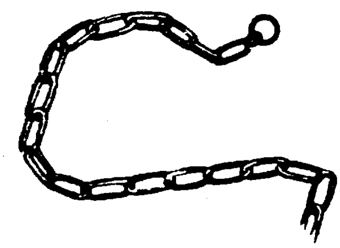
خ

ਖ਼ਰਬੂਜ਼ਾ خربُوزہ

ਜ਼ੇ

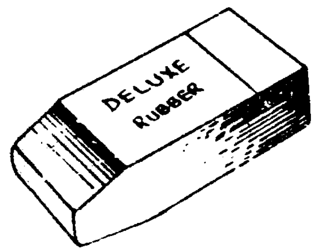
ز

ਜ਼ੰਜੀਰ زنجیر

ਰੇ

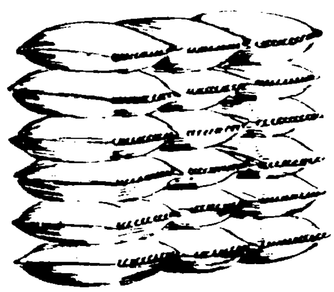
ر

ਰਬੜ ربڑ

ਜ਼ਾਲ

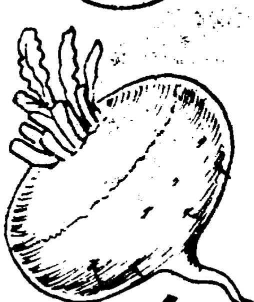
ذ

ਜ਼ਖ਼ੀਰਾ ذخیرہ (ਢੇਰ)

ਸ਼ੀਨ

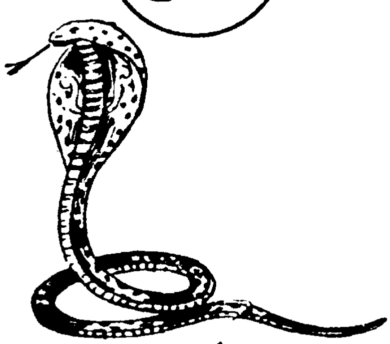
ش

ਸ਼ਲਗ਼ਮ شلغم

ਸੀਨ

س

ਸਾਂਪ سانپ

ਜ਼ੇ

ژ

ਜ਼ਾਲ (ਪਹਿਲਵਾਨ)

ژال (پہلوان)

ਤੋਏ

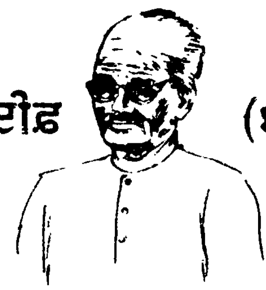
ط

ਤੋਤਾ طوطا

ਜ਼ੁਆਦ

ض

ਜ਼ਈਫ਼ (ਬੁੱਢਾ)

ضعیف آدمی

ਸੁਆਦ

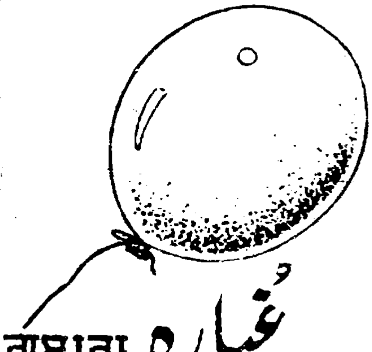
ص

ਸੁਰਾਹੀ صُراحی

ਗ਼ੈਨ

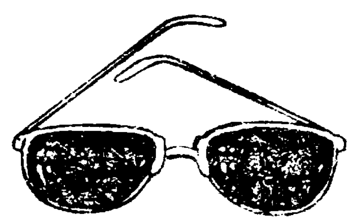
غ

ਗ਼ੁਬਾਰਾ غُبارہ

ਐਨ

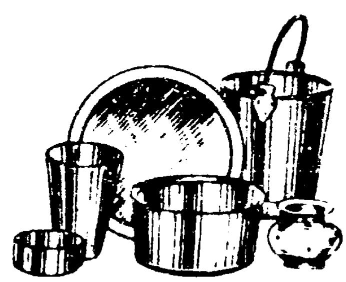
ع

ਐਨਕ عَینک

ਜ਼ੋਏ

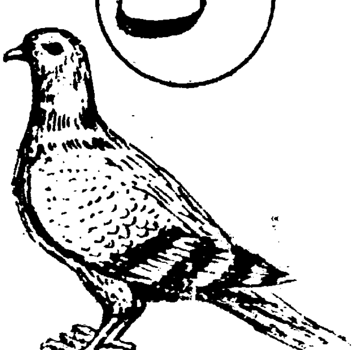
ظ

ਜ਼ਰੂਫ਼ ظرُوف (ਭਾਂਡੇ)

ਕਾਫ਼

ک

ਕਬੂਤਰ کبُوتر

ਕ਼ੋਆਫ਼

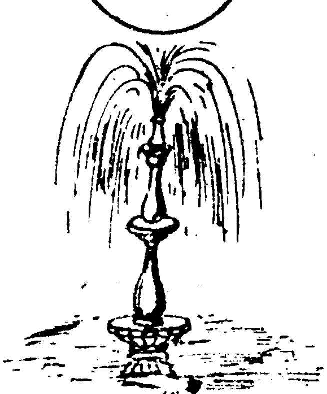
ق

ਕ਼ਲਮ قلم

ਫ਼ੇ

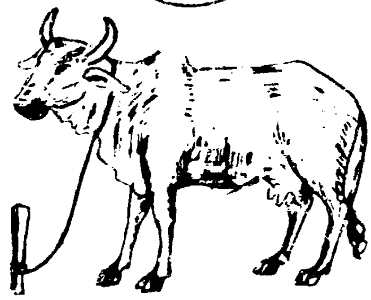
ف

ਫ਼ਵਾਰਾ فوّارہ

ਗਾਫ਼

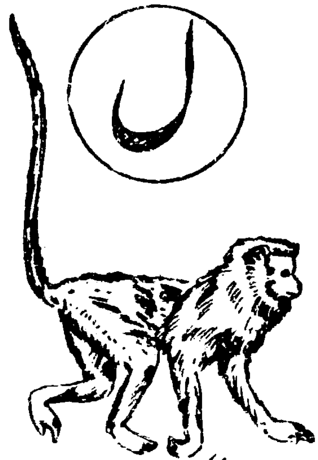
گ

ਗਾਏ گائے (ਗਾਂ)

ਲਾਮ

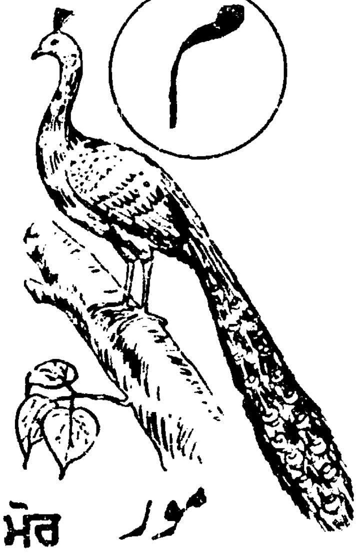
ل

ਲੰਗੂਰ لنگور

ਮੀਮ

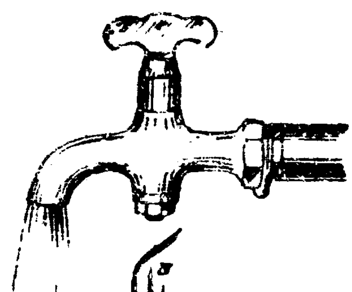
م

ਮੋਰ مور

ਨੂਨ

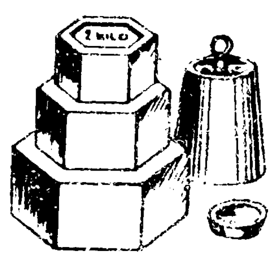
ن

ਨਲਕਾ نلکا

ਵਾਓ

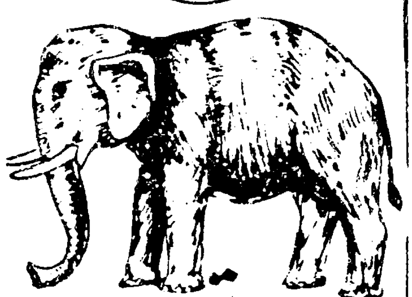
و

ਵਜ਼ਨ وزن

ਹੇ

ہ

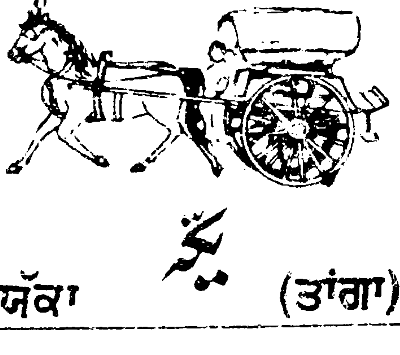
ਹਾਥੀ ہاتھی

ਹਮਜ਼ਾ

ء

ਯੇ

ی ے

ਯੱਕਾ یکّہ (ਤਾਂਗਾ)

ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ

ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਅਰਬੀ ਅਤੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ । ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸੱਜੇ ਤੋਂ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਲਿਖਿਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਭੀ ਸੱਜੇ ਤੋਂ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਚਾਰਣ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ।

ਹਰੂਫ਼ ਏ ਤਹੱਜੀ (ਵਰਣ ਮਾਲਾ) حروفِ تہجی

ث	ٹ	ت	پ	ب	ا	
ਸੇ	ਟੇ	ਤੇ	ਪੇ	ਬੇ	ਅਲਫ਼	
ڈ	د	خ	ح	چ	ج	
ਡਾਲ	ਦਾਲ	ਖ਼ੇ	ਹੇ	ਚੇ	ਜੀਮ	
ش	س	ژ	ز	ڑ	ر	ذ
ਸ਼ੀਨ	ਸੀਨ	ਜ਼ੇ	ਜ਼ੇ	ਅੜੇ	ਰੇ	ਜ਼ਾਲ
غ	ع	ظ	ط	ض	ص	
ਗ਼ੈਨ	ਐਨ	ਜ਼ੋਇ	ਤੋਇ	ਜ਼ੁਆਦ	ਸੁਆਦ	
م	ل	گ	ک	ق	ف	
ਮੀਮ	ਲਾਮ	ਗਾਫ਼	ਕਾਫ਼	ਕ਼ੋਆਫ਼	ਫ਼ੇ	
ے	ی	ء	ہ	و	ن	
ਵਡੀ ਯੇ	ਛੋਟੀ ਯੇ	ਹਮਜ਼ਾ	ਹੇ	ਵਾਓ	ਨੂਨ	

ਸੁਰ-ਮਾਤ੍ਰਾ

ਕੋਈ ਭੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੁਰਮਾਤ੍ਰਾ ਦੇ ਬਿਨਾ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਭੀ ਸੁਰਮਾਤ੍ਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ 'ਐਰਾਬ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਣ।

ਐਰਾਬ

ਜ਼ਬਰ (َ) ਅੱਖਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ 'ਅ' ਦੀ ਮਧਮ ਜਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ੇਰ (ِ) ਅੱਖਰ ਦੇ ਥੱਲੇ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਹਾਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੇਸ਼ (ُ) ਅੱਖਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਇਹ 'ਉ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਾਓ ਉੱਤੇ ਲੱਗ ਕੇ 'ਊ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

ਮਦ (ٓ) ਸਿਰਫ ਅਲਫ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗ ਕੇ 'ਆ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

ਹਮਜ਼ਾ (ٔ) ਇਹ ਛੋਟੀ ਯੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗ ਕੇ 'ਈ' ਦੀ, ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਯੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗ ਕੇ 'ਏ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

ਤਸ਼ਦੀਦ (ّ) ਅੱਖਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਅੱਧਕ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਤੱਨਵੀਨ (اً) ਅਲਫ ਜਾਂ ਹੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗ ਕੇ 'ਨ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਰ ਮਾਤ੍ਰਾ ਦਾ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਤਬਾਦਲਾ

ਾ ਕੰਨੇ ਦੀ ਥਾਂ ਅਲਫ	ا	ੇ ਲਾਵਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਵੱਡੀ ਯੇ	ے
ਿ ਸਿਹਾਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਜ਼ੇਰ	ِ	ੈ ਦੁਲਾਵਾਂ ਦੀਥਾਂ ਵੱਡੀਯੇ ਉੱਤੇ ਜ਼ਬਰ	ےَ
ੀ ਬਿਹਾਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਛੋਟੀ ਯੇ	ی	ੋ ਹੋੜੇ ਦੀ ਥਾਂ ਵਾਓ	و
ੁ ਔਂਕੜ ਦੀ ਥਾਂ ਪੇਸ਼	ُ	ੌ ਕਨੌੜੇ ਦੀ ਥਾਂ ਵਾਓ ਉੱਤੇ ਜ਼ਬਰ	وَ
ੂ ਦੁਲੈਂਕੜੇ ਦੀ ਥਾਂ ਵਾਓ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼	وُ	ਂ ਬਿੰਦੀ, ਟਿੱਪੀ ਦੀ ਥਾਂ ਨੂਨਗੁੱਨਾ	ں

(ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਨੂਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੁਕਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਨੂਨਗੁੱਨਾ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਨੂਨਗੁੱਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਵੇ ਤਾਂ ਨੁਕਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

ਜ਼ਬਰ, ਜ਼ੇਰ, ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਰੇ ਜ਼ਬਰ ਬੇ ਰਬ	رَ + ب = رَب	ਜ਼ਬਰ
ਅਲਫ਼ ਜ਼ੇਰ ਸੀਨ ਇਸ	اِ + س = اِس	ਜ਼ੇਰ
ਰੇ ਪੇਸ਼ ਕਾਫ਼ ਰੁਕ	رُ + ک = رُک	ਪੇਸ਼

رَس ਰਸ	رَہ ਰਹਿ	اَب ਅਬ	رَٹ ਰਟ	رَب ਰਬ	ਜ਼ਬਰ
دِق ਦਿਕ	دِن ਦਿਨ	دِل ਦਿਲ	اِن ਇਨ	اِس ਇਸ	ਜ਼ੇਰ
رُک ਰੁੱਕ	وُہ ਵੁਹ	اُن ਉਨ	اُڑ ਉੜ	اُس ਉਸ	ਪੇਸ਼

ڈَر ਡਰ	ڈَٹ ਡਟ	دَم ਦਮ	رُک ਰੁਕ	دَس ਦਸ	دِن ਦਿਨ
رُک ਰੁਕ	دِن ਦਿਨ	دَس ਦਸ	رَٹ ਰਟ	رَب ਰਬ	رَب ਰਬ

ਅਲਫ਼ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

راج رات راہ رازق | ر + ا = را

ਰਾਜ ਰਾਤ ਰਾਹ ਰਾਜ਼ਿਕ | ਰਾ=ਅਲਫ਼+ਰੇ

ڈاک دام دادا دال | د + ا = دا

ਡਾਕ ਦਾਮ ਦਾਦਾ ਦਾਲ | ਦਾ=ਅਲਫ਼+ਦਾਲ

داور راس واہ وارث راگ دارا

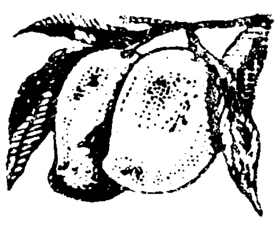
ਦਾਵਰ ਰਾਸ ਵਾਹ ਵਾਰਿਸ ਰਾਗ ਦਾਰਾ

ਮਦ (~)

ਮਦ ਸਿਰਫ਼ ਅਲਫ਼ ا ਦੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗ ਕੇ "ਆ" ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

آدم آج

ਆਦਮ ਆਜ

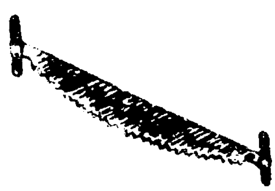

آ + م = آم

ਆਮ=ਮੀਮ+ਆ

آگ آس

ਆਗ ਆਸ

آ + را = آرا

ਆਰਾ=ਰਾ+ਆ

آداب آواز آرام آپ آن

ਆਦਾਬ ਆਵਾਜ਼ ਆਰਾਮ ਆਪ ਆਨ

ب پ ت ث ٹ ن اور ی کی مِلاوٹ :-

ਬੇ, ਪੇ, ਤੇ, ਸੇ, ਟੇ, ਨੂਨ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਯੇ ਦਾ ਦੂਜੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਅਤੇ ਜੋੜ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ।

ਦੂਜੀ ਸ਼ਕਲ	ਜੋੜ	ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਕਲ	ਜੋੜ
بـ	ب + ب = بب ਬਬ=ਬੇ+ਬੇ	بـ	ب + ا = با ਬਾ=ਅਲਫ਼+ਬੇ
پـ	پ + ٹ = پٹ ਪਟ=ਟੇ+ਪੇ	پـ	پ + ل = پل ਪਲ = ਲਾਮ+ਪੇ
تـ	ت + ب = تب ਤਬ=ਬੇ+ਤੇ	تـ	ت + ک = تک ਤਕ=ਕਾਫ਼+ਤੇ
ٹـ	ٹ + ب = ٹب ਟਬ=ਬੇ+ਟੇ	ٹـ	ٹ + ن = ٹن ਟਨ=ਨੂਨ+ਟੇ
ثـ	ث + ب = ثب ਸਬ=ਬੇ+ਸੇ	ثـ	ث + ا = ثا ਸਾ=ਅਲਫ਼+ਸੇ
نـ	ن + ب = نب ਨਬ=ਬੇ+ਨੂਨ	نـ	ن + ل = نل ਨਲ=ਲਾਮ+ਨੂਨ
یـ	ی + ت = یت ਯਤ=ਤੇ+ਛੋਟੀ ਯੇ	یـ	ی + ا = یا ਯਾ=ਅਲਫ਼+ਛੋਟੀ ਯੇ

ਅਲਫ਼ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

آیا ਆਇਆ	آٹا ਆਟਾ	آنا ਆਨਾ	آپا ਆਪਾ	نانا ਨਾਨਾ	بابا ਬਾਬਾ
ٹاٹ ਟਾਟ	تار ਤਾਰ	پاک ਪਾਕ	پان ਪਾਨ	نام ਨਾਮ	بال ਬਾਲ

ٹاٹ بُن دادا تار آیا۔ وہ اِس نل تک آیا

ਆਇਆ ਤਕ ਨਲ ਇਸ ਵੁਹ ਆਇਆ ਤਾਰ ਦਾਦਾ ਬੁਣ ਟਾਟ

بٹن = ن + ٹ + ب ਬਟਨ= ਨੂਨ+ਟੇ +ਬੇ	بتا = ا + ت + ب ਬਤਾਅ=ਅਲਫ਼+ਤੇ+ਬੇ

نیا ਨਿਆ	بتانا ਬਤਾਣਾ	بنایا ਬਣਾਇਆ	بنا ਬਣਾਅ	پتا ਪਤਾ

پتا بتا — ਬਤਾਅ ਪਤਾ

نام بتا — ਬਤਾਅ ਨਾਮ

بال بنا — ਬਣਾਅ ਬਾਲ

بٹن دبا دیا — ਦੀਆ ਦਬਾਅ ਬਟਨ

آپا پان بنا — ਬਣਾਅ ਪਾਨ ਆਪਾ

ٹاٹ پٹخ دیا — ਦੀਆ ਪਟਖ਼ ਟਾਟ

ਅੱਖਰ ਜੋੜ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਉਣਾ

ب + ڈ = بڈ ਬਡ=ਡਾਲ+ ਬੇ	ب + د = بد ਬਦ=ਦਾਲ+ਬੇ
پ + ر = پر ਪਰ=ਰੇ+ਪੇ	ب + ذ = بذ ਬਜ਼=ਜ਼ਾਲ+ਬੇ
ب + ز = بز ਬਜ਼=ਜ਼ੇ+ਬੇ	ت + ڑ = تڑ ਤੜ=ਅੜੇ+ਤੇ

تَڑَپ	پَڑا	پَردا	بُرا	بَڑا	بَرَس
ਤੜਪ	ਪੜਾ	ਪਰਦਾ	ਬੁਰਾ	ਬੜਾ	ਬਰਸ
بَرتَن	پاپَڑ	بابَر	نِڈر	بَدَن	بَدَل
ਬਰਤਨ	ਪਾਪੜ	ਬਾਬਰ	ਨਿਡਰ	ਬਦਨ	ਬਦਲ

اپنا پتا بتا۔ بادل برس پڑا۔ ذرا بدن دبا

ਦਬਾਅ ਬਦਨ ਜ਼ਰਾ ਪੜਾ ਬਰਸ ਬਾਦਲ ਬਤਾਅ ਪਤਾ ਆਪਣਾ

برتن پٹخ دیا۔ بٹن بدل دیا۔ بڑا پاپڑ دیا۔

ਦੀਆ ਪਾਪੜ ਬੜਾ ਦੀਆ ਬਦਲ ਬਟਨ ਦੀਆ ਪਟਖ਼ ਬਰਤਣ

ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਜੋੜ

ਸ਼ਬਦ			ਜੋੜਨ ਦੇ ਰੂਪ	ਅੱਖਰ
جانا ਜਾਣਾ	جب ਜਬ	جِس ਜਿਸ	ـجـ جـ	ج ਜੀਮ
چار ਚਾਰ	چَل ਚਲ	چُپ ਚੁਪ	ـچـ چـ	چ ਚੇ
حال ਹਾਲ	حق ਹੱਕ	حج ਹੱਜ	ـحـ حـ	ح ਹੇ
خُدا ਖ਼ੁਦਾਅ	خبر ਖ਼ਬਰ	خط ਖ਼ਤ	ـخـ خـ	خ ਖ਼ੇ
سر ਸਰ	حسُن ਹੁਸਨ	سچ ਸੱਚ	ـسـ سـ	س ਸੀਨ
شربت ਸ਼ਰਬਤ	شام ਸ਼ਾਮ	شک ਸ਼ਕ	ـشـ شـ	ش ਸ਼ੀਨ
ناصِر ਨਾਸਿਰ	صاف ਸਾਫ਼	صَابِر ਸਾਬਿਰ	ـصـ صـ	ص ਸੁਆਦ
حاضِر ਹਾਜ਼ਿਰ	ضرب ਜ਼ਰਬ	ضِد ਜ਼ਿਦ	ـضـ ضـ	ض ਜ਼ੁਆਦ

ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਜੋੜ

ਸ਼ਬਦ				ਜੋੜਨ ਦੇ ਰੂਪ	ਅੱਖਰ
کا ਕਾ	کل ਕਲ	کب ਕਬ	کِس ਕਿਸ	کـ ـکـ	ک ਕਾਫ਼
گا ਗਾ	گل ਗਲ	گر ਗਰ	گپ ਗਪ	گـ ـگـ	گ ਗਾਫ਼
لگ ਲਗ	جلنا ਜਲਣਾ	جلاتا ਜਲਾਤਾ	لا ਲਾ	لـ	ل ਲਾਮ
میں ਮੈਂ	مالِک ਮਾਲਿਕ	مار ਮਾਰ	مت ਮਤ	مـ ـمـ	م ਮੀਮ
شہر ਸ਼ਹਿਰ	سہل ਸਹਿਲ	ہل ਹਲ	ہم ਹਮ	ہـ ـہـ	ہ ਹੇ
جگہ ਜਗ੍ਹਾ	وجہ ਵਜ੍ਹਾ	نہ ਨ੍ਹਾਂ	یہ ਯੇਹ	ـہ ـہ	

شہر چل جگہ بدل وجہ بتا ضِد نہ کر

ਕਰ ਨਾ ਜ਼ਿਦ ਬਤਾਅ ਵਜ੍ਹਾ ਬਦਲ ਜਗ੍ਹਾ । ਚਲ ਸ਼ਹਿਰ

ہل چلا شربت بنا یہ کِس کا خط آیا

ਆਇਆ ਖ਼ਤ ਕਾ ਕਿਸ ਯੇਹ ਬਣਾਅ ਸ਼ਰਬਤ ਚਲ਼ਾ ਹਲ

ਈ,ਏ,ਐ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

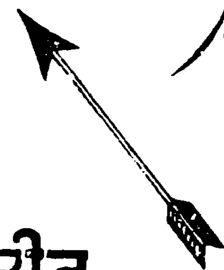
ای ਈ ـیـ ਸ਼ਕਲ	اِے ਏ ـیـ ਸ਼ਕਲ	اَے ਐ ـیـ ਸ਼ਕਲ

آری

ਆਰੀ

دادی ਦਾਦੀ — حاجی ਹਾਜੀ — اُسی ਉਸੀ — چلتی ਚਲਤੀ

سردی ਸਰਦੀ — مالی ਮਾਲੀ — کالی ਕਾਲੀ — وہی ਵਹੀ

تیر

ਤੀਰ

نیلا ਨੀਲਾ — پیلا ਪੀਲਾ — زمین ਜ਼ਮੀਨ — چینی ਚੀਨੀ

بیس ਬੀਸ — تیس ਤੀਸ

کیلے

ਕੇਲੇ

پیڑ ਪੇੜ — دیر ਦੇਰ — سیر ਸੇਰ — سیب ਸੇਬ

پیلے ਪੀਲੇ — لے ਲੇ — سے ਸੇ

پَیر

ਪੈਰ

مَیل ਮੈਲ — بَیل ਬੈਲ — سَیر ਸੈਰ — خَیر ਖ਼ੈਰ

غَیر ਗ਼ੈਰ — پَیسہ ਪੈਸਾ — ہَے ਹੈ

ਬੇ. ਪੇ. ਤੇ. ਸੇ. ਟੇ. ਨੂਨ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਯੇ ਦਾ ਦੂਜੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ

ਸ਼ਬਦ			ਜੋੜਨ ਦੇ ਰੂਪ	ਅੱਖਰ
بی بی ਬੀ ਬੀ	بس ਬਸ	بچ ਬਚ	ـب ـبـ بـ	ب ਬੇ
کاپی ਕਾਪੀ	پکا ਪਕਾਅ	پہلا ਪਹਿਲਾ	ـپ ـپـ پـ	پ ਪੇ
آتی ਆਤੀ	آتے ਆਤੇ	تختی ਤਖ਼ਤੀ	ـت ـتـ تـ	ت ਤੇ
کاٹی ਕਾਟੀ	کاٹے ਕਾਟੇ	ٹم ٹم ਟਮ-ਟਮ	ـٹ ـٹـ ٹـ	ٹ ਟੇ
پانی ਪਾਣੀ	نس ਨਸ	نہر ਨਹਿਰ	ـن ـنـ نـ	ن ਨੂਨ
ویسا ਵੈਸਾ	ایسا ਐਸਾ	یہی ਯਹੀ	ـیـ یـ	ی ਛੋਟੀ ਯੇ

تختی میری ہے۔ ٹم ٹم آتی ہے۔ پانی پلا۔

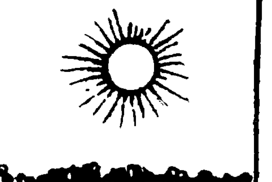
ਪਿਲਾਅ ਪਾਣੀ ਹੈ ਆਤੀ ਟਮ ਟਮ ਹੈ ਮੇਰੀ ਤਖ਼ਤੀ

وہ بہت مہربان ہے۔ اپنی کاپی لے۔ نہر پر چل

ਚਲ ਪਰ ਨਹਿਰ ਲੇ ਕਾਪੀ ਆਪਣੀ ਹੈ ਮਿਹਰਬਾਨ ਬਹੁਤ ਵੁਹ

ਵਾਓ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

کرو ਕਰੋ	ڈرو ਡਰੋ	مانو ਮਾਨੋ	جانو ਜਾਣੋ	بولو ਬੋਲੋ	تولو ਤੋਲੋ
کَون ਕੌਣ	اَور ਔਰ	گول ਗੋਲ	ڈول ਡੋਲ	صُورت ਸੂਰਤ	سُورج ਸੂਰਜ

سُورج نِکلا۔ بات سُنو۔

ਸੁਣੋ ਬਾਤ ਨਿਕਲਾ ਸੂਰਜ

سَیر کو چلو۔ وہ مور ہے۔

ਹੈ ਮੋਰ ਵੁਹ ਚਲੋ ਕੋ ਸੈਰ

ڈول گول ہے۔

ਹੈ ਗੋਲ ਡੋਲ

لوٹا لو۔ پَودا ہرا ہے۔

ਹੈ ਹਰਾ ਪੌਦਾ ਲੋ ਲੋਟਾ

جُوتا کالا ہے۔ سچ سچ بولو۔

ਬੋਲੋ ਸਚ ਸਚ ਹੈ ਕਾਲਾ ਜੂਤਾ

کم مت تولو۔ رَب کا نام لِیا کرو۔

ਕਰੋ ਲੀਆ ਨਾਮ ਕਾ ਰਬ ਤੋਲੋ ਮਤ ਕਮ

ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਜੋੜ

ਸ਼ਬਦ				ਜੋੜਨ ਦੇ ਰੂਪ	ਅੱਖਰ
مطلب ਮਤਲਬ	طاہر ਤਾਹਿਰ	طاق ਤਾਕ਼	قطرہ ਕ਼ਤਰਾ	ـط طـ	ط ਤੋਏ
ظاہر ਜ਼ਾਹਿਰ	منظور ਮਨਜ਼ੂਰ	ظہر ਜ਼ਹਰ	نظر ਨਜ਼ਰ	ـظ ظـ	ظ ਜ਼ੋਏ
سعید ਸਈਦ	منع ਮਨ੍ਹਾ	عصر ਅਸਰ	عالم ਆਲਿਮ	ـع ـعـ عـ	ع ਐਨ
مغرب ਮਗ਼ਰਿਬ	بالغ ਬਾਲਿਗ਼	غُل ਗ਼ੁਲ	غیرت ਗ਼ੈਰਤ	ـغ ـغـ غـ	غ ਗ਼ੈਨ
سفر ਸਫ਼ਰ	غافل ਗ਼ਾਫ਼ਿਲ	فن ਫ਼ਨ	آفت ਆਫ਼ਤ	ـف فـ	ف ਫ਼ੇ
فقط ਫ਼ਕ਼ਤ	قریب ਕ਼ਰੀਬ	عاقل ਆਕਿਲ	قلم ਕ਼ਲਮ	ـق قـ	ق ਕ਼ਾਫ਼

غُل مت کرو
ਕਰੋ ਮਤ ਗ਼ੁਲ

گالی بکنا منع ہے
ਹੈ ਮਨ੍ਹਾ ਬਕਣਾ ਗਾਲੀ

سعید بالغ ہے
ਹੈ ਬਾਲਿਗ਼ ਸਈਦ

اُس کی نظر کمزور ہے
ਹੈ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਜ਼ਰ ਕੀ ਉਸ

ਹਮਜ਼ਾ (ء)

جاؤ ਜਾਓ	پاؤ ਪਾਓ	لاؤ ਲਾਓ	آ + او = آؤ ਆਓ = ਓ + ਆ
پائی ਪਾਈ	لائی ਲਾਈ	نائی ਨਾਈ	آ + ای = آئی ਆਈ = ਈ + ਆ
پائے ਪਾਏ	جائے ਜਾਏ	لائے ਲਾਏ	آ + اے = آئے ਆਏ = ਏ + ਆ
پائیے ਪਾਈਏ	جائیے ਜਾਈਏ	لائیے ਲਾਈਏ	آ + ای + ے = آئیے ਆਈਏ = ਏ + ਈ + ਆ

کاپی لے آئے۔ آپ کب سوئے۔ بات بتاؤ

ਬਤਾਓ ਬਾਤ ਸੋਏ ਕਬ ਆਪ ਆਏ ਲੇ ਕਾਪੀ

وہ کب گئے۔ پُل پر جاؤ۔ چائے بنائیے

ਬਣਾਈਏ ਚਾਏ ਜਾਓ ਪਰ ਪੁਲ ਗਏ ਕਬ ਵੁਹ

آپ جب آئیے۔ سیب امرود لائیے۔

ਲਾਈਏ ਅਮਰੂਦ ਸੇਬ ਆਈਏ ਜਬ ਆਪ

نائی آئے گا بال بنائے گا

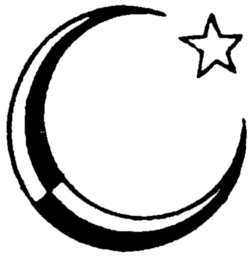
ਗਾ ਬਣਾਏ ਬਾਲ ਗਾ ਆਏ ਨਾਈ

ਨੂਨ.ਗੁੱਨਾ (ں)

ساں + پ = سانپ

ਸਾਂਪ=ਪੇ+ਸਾਂ

چاں + د = چاند

ਚਾਂਦ=ਦਾਲ+ਚਾਂ

جہاں ਜਹਾਂ	وہاں ਵਹਾਂ	کہاں ਕਹਾਂ	یہاں ਯਹਾਂ	ماں ਮਾਂ
جنگ ਜੰਗ	رنگ ਰੰਗ	تنگ ਤੰਗ	کانپ ਕਾਂਪ	دانت ਦਾਂਤ

اپنے دانت صاف کرو۔ اونٹ ہانک دو۔ چاند نکلا۔

ਨਿਕਲਾ ਚਾਂਦ ਦੋ ਹਾਂਕ ਊਂਟ ਕਰੋ ਸਾਫ਼ ਦਾਂਤ ਆਪਣੇ

کسی کو تنگ نہ کرو۔ یہاں سے وہاں تک جانے میں پانچ

ਪਾਂਚ ਮੇਂ ਜਾਣੇ ਤਕ ਵਹਾਂ ਸੇ ਯਹਾਂ ਕਰੋ ਨਾ ਤੰਗ ਕੋ ਕਿਸੀ

دِن لگے۔ ماں نے انگور دیئے۔ میں جاؤں گا۔ گیند لاؤں گا

ਗਾ ਲਾਊਂ ਗੇਂਦ ਗਾ ਜਾਊਂ ਮੈਂ ਦੀਏ ਅੰਗੂਰ ਨੇ ਮਾਂ ਲਗੇ ਦਿਨ

وُہ سانپ کے ڈر سے کانپنے لگا۔ ماں کی باتیں مانو

ਮਾਨੋ ਬਾਤੇਂ ਕੀ ਮਾਂ ਲਗਾ ਕਾਂਪਣੇ ਸੇ ਡਰ ਕੇ ਸਾਂਪ ਵੁਹ

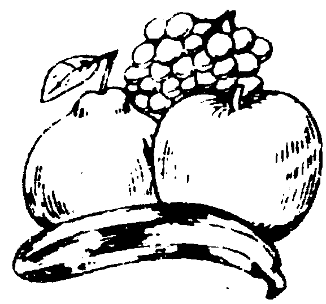
'ਹੇ' ਦਾ ਦੂਜਾ ਰੂਪ (ھ)

گوبھی ਗੋਭੀ	بھائی ਭਾਈ	بھیڑ ਭੇੜ	بـ + ھ = بھ ਭੇ=ਹੇ+ਬੇ	ب ਬੇ
پھٹ ਫੱਟ	پھول ਫੂਲ	پھل ਫਲ	پـ + ھ = پھ ਫੇ=ਹੇ+ਪੇ	پ ਪੇ
ساتھی ਸਾਥੀ	تھوڑا ਥੋੜ੍ਹਾ	تھیلا ਥੈਲਾ	تـ + ھ = تھ ਥੇ=ਹੇ+ਤੇ	ت ਤੇ
ٹھیلا ਠੇਲਾ	ٹھنڈی ਠੰਡੀ	ٹھاکر ਠਾਕਰ	ٹـ + ھ = ٹھ ਠੇ=ਹੇ+ਟੇ	ٹ ਟੇ
جھٹ ਝਟ	جھنڈا ਝੰਡਾ	جھالر ਝਾਲਰ	جـ + ھ = جھ ਝੇ=ਹੇ+ਜੀਮ	ج ਜੀਮ
چھڑی ਛੜੀ	چھت ਛਤ	چھتری ਛਤਰੀ	چـ + ھ = چھ ਛੇ=ਹੇ+ਚੇ	چ ਚੇ
دُودھ ਦੂਧ	اُدھر ਉਧਰ	اِدھر ਇਧਰ	د + ھ = دھ ਧੇ=ਹੇ+ਦਾਲ	د ਦਾਲ
ڈھول ਢੋਲ	ڈھاک ਢਾਕ	ڈھک ਢਕ	ڈ + ھ = ڈھ ਢੇ=ਹੇ+ਡਾਲ	ڈ ਡਾਲ

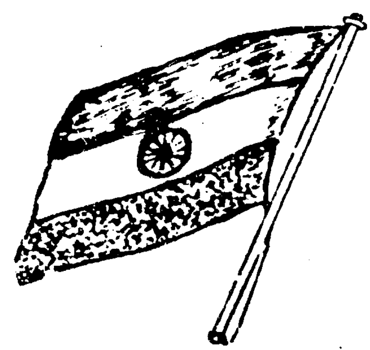
چڑھ ਚੜ੍ਹ	پڑھ ਪੜ੍ਹ	بڑھ ਬੜ੍ਹ	ڑ + ھ = ڑھ ਅੜ੍ਹੇ=ਹੇ+ਅੜੇ	ڑ ਅੜੇ
کھیر ਖੀਰ	کھاد ਖਾਦ	کھانا ਖਾਣਾ	ک + ھ = کھ ਖੇ=ਹੇ+ਕਾਫ਼	ک ਕਾਫ਼
پنگھٹ ਪਨਘਟ	گھڑا ਘੜਾ	گھر ਘਰ	گ + ھ = گھ ਘੇ=ਹੇ+ਗਾਫ਼	گ ਗਾਫ਼
کُولھا ਕੂਲ੍ਹਾ	چُولھا ਚੂਲ੍ਹਾ	کولھُو ਕੋਲ੍ਹੂ	ل + ھ = لھ ਲ੍ਹੇ=ਹੇ+ਲਾਮ	ل ਲਾਮ

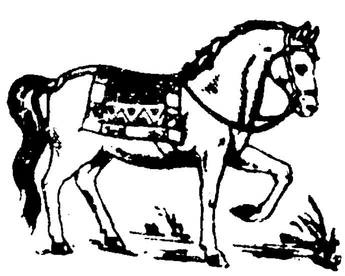
ਘਰ گھر

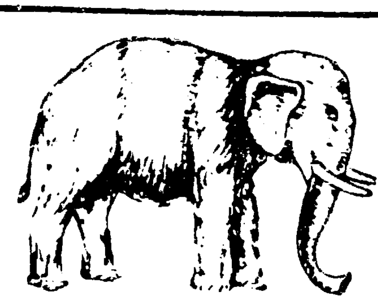
ਫਲ پھل

ਝੰਡਾ جھنڈا

ਘੋੜਾ گھوڑا

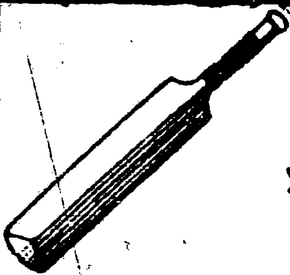

ਹਾਥੀ ہاتھی

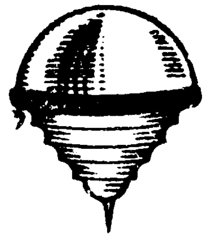
ਰੀਛ ریچھ

ਤਸ਼ਦੀਦ (ّ)

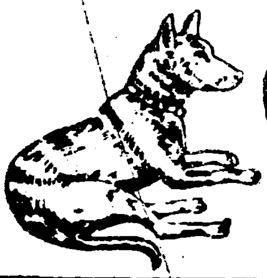
بَل + لا = بَلّا

ਬੱਲਾ=ਲਾ+ਬਲ

لَٹ + ٹُو = لَٹُّو

ਲੱਟੂ=ਟੂ+ਲਟ

کُت + تّا = کُتّا

ਕੁੱਤਾ=ਤਾ+ਕੁਤ

بِل + لی = بِلّی

ਬਿੱਲੀ=ਲੀ+ਬਿਲ

اچّھا ਅੱਛਾ	پکّا ਪੱਕਾ	کچّا ਕੱਚਾ	سَچّا ਸੱਚਾ	بچّہ ਬੱਚਾ
بھدّا ਭੱਦਾ	دَھبّہ ਧੱਬਾ	مچھّر ਮੱਛਰ	مکھّی ਮੱਖੀ	چکّی ਚੱਕੀ

سَچّا بچّہ سَب کو اچّھا لگتا ہے۔ دَھبّہ بھدّا لگتا ہے

ਹੈ ਲਗਤਾ ਭੱਦਾ ਧੱਬਾ ਹੈ ਲਗਤਾ ਅੱਛਾ ਕੋ ਸਬ ਬੱਚਾ ਸੱਚਾ

یہ آم کچّا ہے۔ رنگ پکّا ہے۔ مُنّو لٹّو سے کھیلتا ہے۔

ਹੈ ਖੇਲਤਾ ਸੇ ਲੱਟੂ ਮੁੱਨੂ . ਹੈ ਪੱਕਾ ਰੰਗ ਹੈ ਕੱਚਾ ਆਮ ਯੇਹ

اَبّا گنّا لائے۔ مُنّی لڈّو لائی۔ کوّا اُلّو کے پاس بَیٹھا ہے۔

ਹੈ ਬੈਠਾ ਪਾਸ ਕੇ ਉੱਲੂ ਕੱਵਾ ਲਾਈ ਲੱਡੂ ਮੁੱਨੀ ਲਾਏ ਗੰਨਾ ਅੱਬਾ

(ਚੁੱਪ ਵਾਓ)

ਵਾਓ ਮਾਦੂਲਾ (وِ)

ਵਾਉ ਦੇ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਹੀ ਲਕੀਰ (–) ਖਿੱਚੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵਾਓ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੇ ਅੱਖਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

خواہش ਖ਼ੁਆਹਿਸ਼	مخواہ ਮੁਖ਼ੁਆਹ	خواہ ਖ਼ੁਆਹ	خواجہ ਖ਼ੁਆਜਾ	خواب ਖ਼ੁਆਬ
خوار ਖ਼ੁਆਰ	خُورد ਖ਼ੁਰਦ	خُود ਖ਼ੁਦ	خُویش ਖ਼ੁਏਸ਼	خُوش ਖ਼ੁਸ਼

خواہ کچھ بھی ہو۔ ہر وقت خُوش رہو۔ بیکار اِنسان بہت

ਬਹੁਤ ਇਨਸਾਨ ਬੇਕਾਰ ਰਹੋ ਖ਼ੁਸ਼ ਵਕ਼ਤ ਹਰ ਹੋ ਭੀ ਕੁਛ ਖ਼ੁਆਹ

خوار ہوتا ہے۔ خواجہ صاحب کی یہ خواہش ہے۔ کہ وُہ

ਵੁਹ ਕਿ ਹੈ ਖ਼ੁਆਹਿਸ਼ ਯੇਹ ਕੀ ਸਾਹਿਬ ਖ਼ੁਆਜਾ ਹੈ ਹੋਤਾ ਖ਼ੁਆਰ

ہر کام خُود کریں۔ مَیں نے خواب دیکھا۔ خواہ مخواہ

ਮੁਖ਼ੁਆਹ ਖ਼ੁਆਹ ਦੇਖਾ ਖ਼ੁਆਬ ਨੇ ਮੈਂ ਕਰੇਂ ਖ਼ੁਦ ਕਾਮ ਹਰ

جھگڑا اچّھا نہیں لگتا۔

ਲਗਤਾ ਨਹੀਂ ਅੱਛਾ ਝਗੜਾ

پہلے خُویش پھر درویش

ਦਰਵੇਸ਼ ਫਿਰ ਖ਼ੁਏਸ਼ ਪਹਿਲੇ

ਤੱਨਵੀਨ

ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਭੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨੂਨ' ਦੀ ਅਵਾਜ਼ 'ਤੱਨਵੀਨ' ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ । 'ਤੱਨਵੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੱਖੀਰਲੇ 'ਅਲਫ਼' ਜਾਂ 'ਹੇ' ਉੱਤੇ ਲੱਗ ਕੇ 'ਨੂਨ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ।

فاناً ਫ਼ਾਨੱਨ	آناً ਆਨੱਨ	فوراً ਫ਼ੌਰੱਨ	مثلاً ਮਸਲੱਨ	مجبوراً ਮਜਬੂਰਨ
دفعتہً ਦਫ਼ਅਤੱਨ	یقیناً ਯਕ਼ੀਨੱਨ	تقریباً ਤਕ਼ਰੀਬੱਨ	خصوصاً ਖ਼ਸੂਸੱਨ	عموماً ਅਮੂਮੱਨ

کچھ لوگ مجبوراً مانگ کر کھاتے ہیں۔ مثلاً اندھے اور

ਔਰ ਅੰਧੇ ਮਸਲੱਨ ਹੈਂ ਖਾਤੇ ਕਰ ਮਾਂਗ ਮਜਬੂਰੱਨ ਲੋਗ ਕੁੱਛ

اپاہج! مگر کچھ لوگ عادتاً مانگ کر کھاتے ہیں۔ اس سے

ਸੇ ਇਸ ਹੈਂ ਖਾਤੇ ਕਰ ਮਾਂਗ ਆਦਤੱਨ ਲੋਗ ਕੁੱਛ ਮਗਰ ਅਪਾਹਿਜ

یقیناً کئی برائیاں پیدا ہوتی ہیں۔ فطرتاً مانگ کر

ਕਰ ਮਾਂਗ ਫਿਤਰਤੱਨ ਹੈਂ ਹੋਤੀ ਪੈਦਾ ਬੁਰਾਈਆਂ ਕਈ ਯਕ਼ੀਨੱਨ

کھانا گناہ ہے۔ آگ جب بھڑک اٹھتی ہے تو آناً فاناً

ਫ਼ਾਨੱਨ ਆਨੱਨ ਤੋ ਹੈ ਉਠਤੀ ਭੜਕ ਜਬ ਆਗ ਹੈ ਗੁਨ੍ਹਾਂ ਖਾਣਾ

میں سب کچھ جل جاتا ہے۔

ਹੈ ਜਾਤਾ ਜਲ ਕੁੱਛ ਸਬ ਮੇਂ

گھڑی میں کتنے بجے ہیں۔

ਹੈਂ ਬਜੇ ਕਿਤਨੇ ਮੇਂ ਘੜੀ

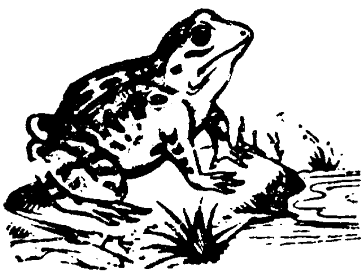
طوطا شاخ پر بیٹھا ہے۔

ਹੈ ਬੈਠਾ ਪਰ ਸ਼ਾਖ਼ ਤੋਤਾ

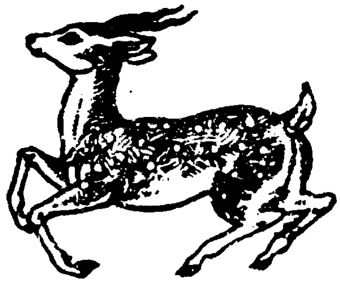
بُلبُل ہوا میں اُڑ رہی ہے

ਹੈ ਰਹੀ ਉੜ ਮੇਂ ਹਵਾ ਬੁਲਬੁਲ

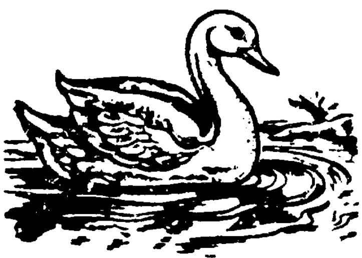
مینڈک کنارے پر بیٹھا ہے۔

ਹੈ ਬੈਠਾ ਪਰ ਕਿਨਾਰੇ ਮੇਂਡਕ

ہِرن بہت خُوبصورت جانور ہے۔

ਹੈ ਜਾਨਵਰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਬਹੁਤ ਹਿਰਨ

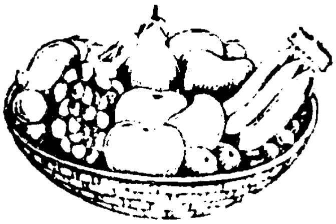
بطخ پانی پر تیرتی ہے

ਹੈ ਤੈਰਤੀ ਪਰ ਪਾਣੀ ਬਤਖ਼

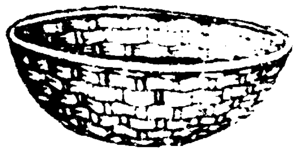
یہ ٹوپی مخمل کی ہے۔

ਹੈ ਕੀ ਮਖ਼ਮਲ ਟੋਪੀ ਯੇਹ

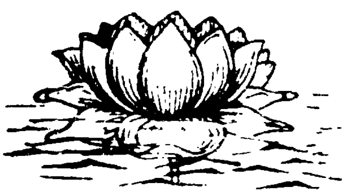
اُس ٹوکری میں پھل ہیں۔

ਹੈਂ ਫਲ ਮੇਂ ਟੋਕਰੀ ਉਸ

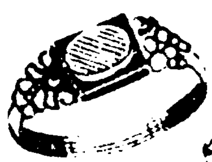
یہ ٹوکری خالی ہے

ਹੈ ਖ਼ਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ਯੇਹ

تالاب میں کمل کا پھول کھلا ہے۔

ਹੈ ਖਿਲਾ ਫੂਲ ਕਾ ਕਮਲ ਮੇਂ ਤਾਲਾਬ

انگوٹھی سونے کی ہے۔

ਹੈ ਕੀ ਸੋਨੇ ਅੰਗੂਠੀ

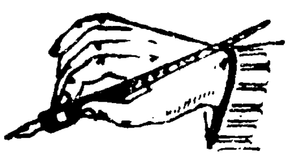
بوڑھی ماں گڑیا لائی۔

ਲਾਈ ਗੁੜੀਆ ਮਾਂ ਬੂੜ੍ਹੀ

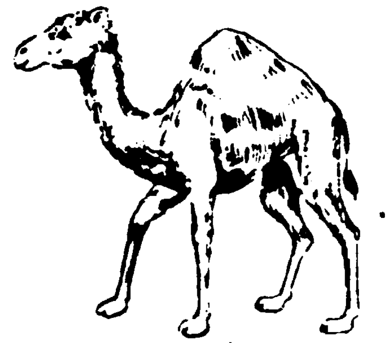
راجو اپنا سبق یاد کر رہا ہے۔

ਹੈ ਰਹਾ ਕਰ ਯਾਦ ਸਬਕ਼ ਆਪਣਾ ਰਾਜੂ

دائیں ہاتھ سے لکھو۔

ਲਿਖੋ ਸੇ ਹਾਥ ਦਾਏਂ

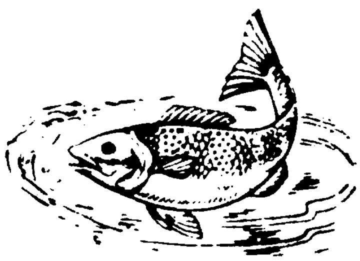
اُونٹ ریگستانی جانور ہے

ਹੈ ਜਾਨਵਰ ਰੇਗਸਤਾਨੀ ਊਂਟ

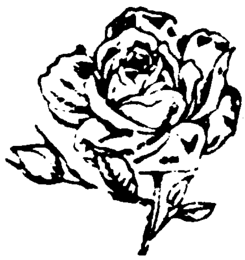
یہ چاقُو ہے۔

ਹੈ ਚਾਕੂ ਯੇਹ

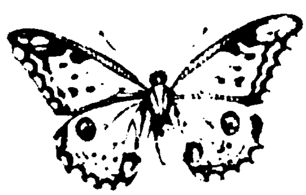
مچھلی پانی میں رہتی ہے۔

ਹੈ ਰਹਿਤੀ ਮੇਂ ਪਾਣੀ ਮਛਲੀ

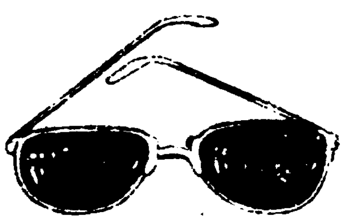
گُلاب کا پھُول سُرخ ہوتا ہے۔

ਹੈ ਹੋਤਾ ਸੁਰਖ਼ ਫੂਲ ਕਾ ਗੁਲਾਬ

اُڑتی اُڑتی تِتلی آئی

ਆਈ ਤਿਤਲੀ ਉੜਤੀ ਉੜਤੀ

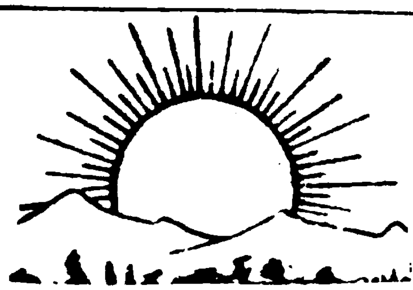
عینک کالی ہے۔

ਹੈ ਕਾਲੀ ਐਨਕ

یہ برتن پیتل کے ہیں۔

ਹੈਂ ਕੇ ਪੀਤਲ ਬਰਤਨ ਯੇਹ

ਸੂਰਜ سورج

سورج نکلا۔ سورج کی ایک کرن پہاڑ پر پڑی۔ پہاڑ چمکنے لگا۔

ਲਗਾ ਚਮਕਣੇ ਪਹਾੜ ਪੜੀ ਪਰ ਪਹਾੜ ਕਿਰਨ ਏਕ ਕੀ ਸੂਰਜ। ਨਿਕਲਾ ਸੂਰਜ

سورج کی دُوسری کرن پھُول پر پڑی۔ پھُول جھُومنے لگا۔

ਲਗਾ ਝੂਮਣੇ ਫੂਲ । ਪੜੀ ਪਰ ਫੂਲ ਕਿਰਨ ਦੂਸਰੀ ਕੀ ਸੂਰਜ

سورج کی تیسری کرن چڑیا پر پڑی۔ چڑیا اُڑنے لگی۔ سورج کی

ਕੀ ਸੂਰਜ । ਲਗੀ ਉੜਣੇ ਚਿੜੀਆ । ਪੜੀ ਪਰ ਚਿੜੀਆ ਕਿਰਨ ਤੀਸਰੀ ਕੀ ਸੂਰਜ

ایک کرن دادا پر پڑی۔ دادا جاگ اُٹھا۔ اُس نے دارا کو آواز

ਆਵਾਜ਼ ਕੋ ਦਾਰਾ ਨੇ ਉਸ । ਉਠਾ ਜਾਗ ਦਾਦਾ । ਪੜੀ ਪਰ ਦਾਦਾ ਕਿਰਨ ਏਕ

دی۔ دارا بھاگا بھاگا آیا۔ اُس نے دادی کو جگایا۔ دادی نے

ਨੇ ਦਾਦੀ । ਜਗਾਇਆ ਕੋ ਦਾਦੀ ਨੇ ਉਸ । ਆਇਆ ਭਾਗਾ ਭਾਗਾ ਦਾਰਾ ਦੀ

اُٹھ کر کھانا بنایا۔ دارا نے نہا کر کھانا کھایا۔ پھر اُس نے

ਨੇ ਉਸ ਫਿਰ ਖਾਇਆ ਖਾਣਾ ਕਰ ਨਹਾ ਨੇ ਦਾਰਾ । ਬਣਾਇਆ ਖਾਣਾ ਕਰ ਉਠ

صاف ستھرے کپڑے پہنے اور سکول چلا گیا۔ دارا بڑا

ਬੜਾ ਦਾਰਾ । ਗਿਆ ਚਲਾ ਸਕੂਲ ਔਰ ਪਹਿਣੇ ਕਪੜੇ ਸੁਥਰੇ ਸਾਫ਼

ہونہار لڑکا ہے۔ وُہ وقت پر سکول جاتا ہے اور اپنا سبق

ਸਬਕ਼ ਆਪਣਾ ਔਰ ਹੈ ਜਾਤਾ ਸ਼ਕੂਲ ਪਰ ਵਕ਼ਤ ਵੁਹ । ਹੈ ਲੜਕਾ ਹੋਣਹਾਰ

بڑے غور سے پڑھتا ہے۔

ਹੈ ਪੜ੍ਹਤਾ ਸੇ ਗ਼ੌਰ ਬੜੇ

ستارے

ਸਿਤਾਰੇ

رات آئی اور چمکے تارے ننھے ننھے پیارے پیارے

ਪਆਰੇ ਪਿਆਰੇ ਨੰਨ੍ਹੇ ਨੰਨ੍ਹੇ ਤਾਰੇ ਚਮਕੇ ਔਰ ਆਈ ਰਾਤ

آنکھ مچولی کھیلیں سارے رات آئی اور چمکے تارے

ਤਾਰੇ ਚਮਕੇ ਔਰ ਆਈ ਰਾਤ ਸਾਰੇ ਖੇਲੇਂ ਮਚੋਲੀ ਆਂਖ

آسمان پر چمک رہے ہیں ہیرے موتی دمک رہے ہیں

ਹੈਂ ਰਹੇ ਦਮਕ ਮੋਤੀ ਹੀਰੇ ਹੈਂ ਰਹੇ ਚਮਕ ਪਰ ਆਸਮਾਨ

دور سے لگتے کتنے پیارے رات آئی اور چمکے تارے

ਤਾਰੇ ਚਮਕੇ ਔਰ ਆਈ ਰਾਤ ਪਿਆਰੇ ਕਿਤਨੇ ਲਗਤੇ ਸੇ ਦੂਰ

دس نہیں ہیں بیس نہیں ہیں سارے مل کر تیس نہیں ہیں

ਹੈਂ ਨਹੀਂ ਤੀਸ ਕਰ ਮਿਲ ਸਾਰੇ ਹੈਂ ਨਹੀਂ ਬੀਸ ਹੈਂ ਨਹੀਂ ਦਸ

یہ تو ہیں کئی لاکھ ستارے رات آئی اور چمکے تارے

ਤਾਰੇ ਚਮਕੇ ਔਰ ਆਈ ਰਾਤ ਸਿਤਾਰੇ ਲਾਖ ਕਈ ਹੈਂ ਤੋਂ ਯੇਹ

جب ہم ان کو پاس بلائیں ہاتھ ہمارے کبھی نہ آئیں

ਆਏਂ ਨਾ ਕਭੀ ਹਮਾਰੇ ਹਾਥ ਬੁਲਾਏਂ ਪਾਂਸ ਕੋ ਉਨ ਹਮ ਜਬ

دور دور سے کریں اشارے رات آئی اور چمکے تارے

ਤਾਰੇ ਚਮਕੇ ਔਰ ਆਈ ਰਾਤ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰੇਂ ਸੇ ਦੂਰ ਦੂਰ

ਉਰਦੂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ

ਅਰਥ	ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ	ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ	ਸ਼ਬਦ
ਸ਼ਰਮ	حیا (ਹਿਆ)	ਪੂਰਬ	مشرق (ਮਸ਼ਰਿਕ)	ਪਿਤਾ	والد (ਵਾਲਿਦ)
ਸੱਚਾਈ	صداقت (ਸਦਾਕ਼ਤ)	ਪੱਛਮ	مغرب (ਮਗ਼ਰਿਬ)	ਮਾਤਾ	والدہ (ਵਾਲਿਦਾਹ)
ਗੀਤ	نغمہ (ਨਗ਼ਮਾ)	ਉੱਤਰ	شمال (ਸ਼ੁਮਾਲ)	ਪੁੱਤਰ	ولد (ਵਲਦ)
ਨਾਚ	رقص (ਰਕ਼ਸ)	ਦੱਖਣ	جنوب (ਜਨੂਬ)	ਭਰਾ	برادر (ਬ੍ਰਾਦਿਰ)
ਜਵਾਨੀ	شباب (ਸ਼ਬਾਬ)	ਸੱਜਾ	دائیں (ਦਾਏਂ)	ਭੈਣ	ہمشیرہ (ਹਮਸ਼ੀਰਾ)
ਜੀਵਨ	حیات (ਹਿਆਤ)	ਖੱਬਾ	بائیں (ਬਾਏਂ)	ਧੀ	دختر (ਦੁਖ਼ਤਰ)
ਪਿਆਲਾ	جام (ਜਾਮ)	ਅੱਖ	چشم (ਚਸ਼ਮ)	ਪਤੀ	خاوند (ਖ਼ਾਵਿੰਦ)
ਘਰ	خانہ (ਖ਼ਾਨਾ)	ਕੰਨ	گوش (ਗੋਸ਼)	ਪਤਨੀ	بیوی (ਬੀਵੀ)
ਬਦਲ	ابر (ਅਬਰ)	ਖ਼ੁਸ਼ੀ	مسرت (ਮੁਸੱਰਤ)	ਕਾਰਨ	باعث (ਬਾਇਸ)
ਰਾਤ	شب (ਸ਼ਬ)	ਖ਼ੁਸ਼	مسرور (ਮਸਰੂਰ)	ਵੱਡਾ	اعظم (ਆਜ਼ਮ)
ਭੁੱਲ	خطا (ਖ਼ਤਾਅ)	ਵਿਛੋੜਾ	فرقت (ਫ਼ੁਰਕ਼ਤ)	ਛੋਟਾ	نائب (ਨਾਇਬ)

ਗਿਣਤੀ

۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

੧੦ ੯ ੮ ੭ ੬ ੫ ੪ ੩ ੨ ੧

ایک دو تین چار پانچ

چھ سات آٹھ نو دس

۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱
۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱
۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱
۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱
۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱
۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱
۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱
۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱